

בש"פ 8789/14 - אליאסף משה מיוסט, איתמר ביטון נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8789/14

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

העוררים:

1. אליאסף משה מיוסט
2. איתמר ביטון

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב,
מ"ת 054247-11-14 מיום 18.12.2014, כב' השופט
ע' מודריק

תאריך הישיבה:

ח' בטבת התשע"ה (30.12.14)

בשם העוררים:

עו"ד חי הבר

בשם המשיבה:

עו"ד דפנה שמול

החלטה

1. מונח בפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו במ"ת 54247-11-14 (כב' סגן הנשיא ע' מודריק), לפיה נעצרו העוררים עד לסיום ההליכים המשפטיים נגדם. כתב האישום בתיק העיקרי מתייחס לעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ועבירות של יצור וסחר בסמים. אומר כבר בפתח הדברים כי הגם שאין מקום להורות על שחרור העוררים, ואף הסנגור לא ביקש זאת - הנסיבות הדיוניות של המקרה מהוות מסגרת מתאימה להצפת הסתייגות

עמוד 1

מקביעותיו הדיוניות של בית משפט קמא. יובהר כי בית משפט קמא נקט בדרך שאף כי הייתה על דעת הסנגורים, ובמובן מסוים על פי בקשתם - עדיין לא היה ראוי ללכת בה, לדעת, ויעיד על כך המקרה הנדון.

כתב האישום הוגש יחד עם הבקשה למעצר עד תום ההליכים. מכיון ש"חומר החקירה הוא גדול ורב, וכיון שהסנגורים נזקקו לפרק זמן לא מבוטל כדי לעיין בו", החליט בית המשפט המחוזי, עם קבלת הבקשה, "להקדים פנייה לשירות המבחן לעריכת תסקיר מעצר ולקיים דיון, בין ב"ראיות", בין בתסקיר ובין בשניהם, במועד מאוחר". במועד הדיון הבא התברר שלא כל החומר הועבר, וגם אם החומר יועבר בהקדם - יהיה צורך בפרק זמן נוסף עד שהסנגורים יהיו מוכנים לדיון. בהתאם, החליט בית משפט קמא לקיים דיון בשאלת המשך המעצר, על בסיס הנחה - שהסנגורים הסכימו לה - שחומר הראיות משקף את האמור בכתב האישום.

לאחר קבלת התסקיר, הורה בית המשפט על מעצר העוררים עד לסיום ההליכים, ואף ביקש מהסנגורים להודיע האם הם עדיין מעוניינים לטעון לקיומן של ראיות לכאורה. אבהיר את הסתייגותי.

2. דרך דיונית זו אינה ראויה. סופה חושפת את הפגם הטמון בראשיתה. הסנגור הודיע בדיון שנערך לפני כי הוא מעוניין לטעון לראיות לכאורה. לאמור, בתוך תקופה קצרה יחסית, נוצר מצב שבית המשפט שוב נדרש לעניין, ואין הדבר מפתיע. הרי כפי שידוע - קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר הינם תנאים מקדמיים להחלטת מעצר עד לסיום ההליכים. אך אלה אינם תנאים מספיקים. בית המשפט חייב להפעיל שיקול דעת, תוך בדיקת עוצמת הראיות והעילה. הבקשה נדונה כמכלול. הסנגור טען בפני כי הוא מעוניין להראות את חולשת הראיות, כדי לשכנע את בית המשפט כי במקרה זה יש להגיע לתוצאה אחרת. במצב שנוצר, עמדה זו לגיטימית. אם כך, מה הועיל הסבב הראשון? זאת במיוחד כאשר התקופה כשלעצמה, כאמור, לא הייתה ארוכה, והדחייה התבקשה, על פי טענת הסנגור, כדי ללמוד את החומר.

מעבר לשיקול המעשי, יש לעמוד על המסגרת המשפטית. המדינה הגישה בקשה למעצר עד לסיום ההליכים. בקשה זו לא הוכרעה, אף לא בצורה מותנית. כמובן, באופן הרגיל הבקשה למעצר אינה נשמעת ביום הגשתה. כך, למשל, בשל הצורך למנות סנגור; כדי שהסנגור ילמד את החומר; הזמנת תסקיר; או על מנת לאפשר לערב מוצע להתייבב. מתעוררת השאלה האם יש לעצור את הנאשם עד לדיון בבקשה ולמתן החלטה. החלטה מעין זו אינה בבקשה - למעצר עד לסיום ההליכים - אלא למעצר ביניים. בבקשה כזו בית המשפט חייב להפעיל שיקול דעת. אך יש לקחת בחשבון כי ההחלטה הינה לתקופה מוגבלת, ולא עד לסיום ההליכים. בבקשה מעין זו יתכן שבית המשפט יידרש לבדיקה ראשונית ביותר של הראיות או לעיון בכתב באישום. ברם, הקדמת המאחר אינה מקצרת את התהליכים, ואף יתכן היפוכו של דבר. ושוב נדגיש כי המסגרת של סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) בנויה על בדיקה משולשת ומשולבת של המרכיבים - ראיות לכאורה, עילת מעצר והעדר אלטרנטיבה.

בציני את הדברים האלה, לא התעלמתי - כפי שציין גם בית המשפט המחוזי - מכך שיש מחלוקת בעניין בין שופטי בית משפט זה. בבש"פ 8155/13 הסביר חברי השופט י' עמית מדוע אין לנקוט בדרך שבה נקט בית המשפט המחוזי. השופט א' רובינשטיין, בבש"פ 1736/13 הביע דעה אחרת. אולם אף אם יתכנו מקרים חריגים מאוד, שבהם יש הצדקה להזמין תסקיר מעצר ולהידרש אליו בטרם ההכרעה בבקשה לעניין הראיות לכאורה - גם לפי העמדה האמורה אין להפוך את ההליך המניח את קיומן של ראיות לכאורה לעניין שבשגרה. ונדמה כי תיק רב היקף מבחינת חומר החקירה, ויש תיקים לא מעטים מסוג זה בבית המשפט המחוזי, די בו כדי להצדיק את הדרך הדיונית שאומצה בתיק זה.

הווי אומר, שגם אם הסנגור מסכים להסדר כזה, אין בכך כדי לחייב את בית המשפט, ולו מן הטעם שאין בהסדר האמור כדי לחייב את הסנגור בהמשך דרכו, היה ומרשו לא ישוחרר. הרחבתי בדברים גם מפני שאין זה התיק היחיד ששאלה זו התעוררה בו, שהגיע לפני בתקופה האחרונה.

מודע אני גם לכך שאף התביעה עשויה להיות אחראית לדחייה משום שלא העבירה את כל חומר החקירה. זהו שיקול שניתן לקחת בחשבון במסגרת ההחלטה למעצר ביניים. לצד זאת, נדמה כי הדברים הסתדרו, מבחינה מעשית, בתיקים רבים עד היום ובעיני אין מקום לסלול דרך דיונית חדשה. מסופקני עד מאוד בתועלת שבה, ואף אין היא תואמת את המתווה העולה מסעיף 21 לחוק המעצרים. בשל הנימוקים שפורטו, סבורני כי אף במקרים דומים מוטב לקיים דיון בראיות לכאורה יחד עם בחינת החלופה והעילה, ולא לפצל בין השלבים.

3. סוף דבר, העוררים ימשיכו לשהות במעצר כפי שנקבע. בית המשפט מתבקש לקבוע דיון בהקדם, על פי יומנו, ולשקול האם נכון יהיה להורות על מעצרו של העוררים עד לסיום ההליכים, לאחר שמיעת הדיון גם בסוגיית הראיות לכאורה.

ניתנה היום, ט"ו בטבת התשע"ה (6.1.2015).

ש ו פ ט